

Zbornik Instituta za kriminološka
i sociološka istraživanja
2017 / Vol. XXXVI / 2 / 121-135
Pregledni naučni rad
UDK: 343.432
343-341

OTMICA KAO OBLIK TERORISTIČKOG DELOVANJA

Marko Krstić*

Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srbije, Policijska uprava u Šapcu

Otmica je postala karakteristična taktika u repertoaru modernog terorizma, gde najozbiljnije preteći životima svojih žrtava, vidovi ovog zločina se kontinuirano intenziviraju, postaju sve ozbiljniji, a svet dosta zabrinut zbog rizika od finansiranja terorizma, gde je ovaj vid terorističkog delovanja postao jedan od najznačajnijih i najefikasnijih terorističkih metoda finansiranja danas. Vršanjem otmica, naročito u prošlosti, teroristi su nastojali da izvrše određeni stepen psihičkog pritiska kako bi postigli promenu politike ili realizovali određene zahteve, poput isplata velikih otkupnina i puštanja drugih terorista iz zatvora. U današnje vreme, otmica za otkup je postala teroristička aktivnost koju obavezno prati finansijska dobit kao jedini cilj, i koja predstavlja njenu pokretačku snagu u poslednjim godinama. Za razliku od drugih terorističkih napada kao npr. bombardovanja gde se žrtve neselektivno biraju, u otmicama su žrtve pažljivo odabrane. Vršeci otmice, u najvećem broju slučajeva, terorističke grupe teže da postignu dve vrste ciljeva: političke ili finansijske, pa će stoga autor u ovom radu nastojati da identifikuje i elaborira karakteristične obrasce terorističkih otmica i uzimanja talaca. Danas su incidenti ove vrste u ekspanziji, jer su teroristi na polju otmica više angažovani nego u prošlosti, mogu se javiti u bilo koje vreme i na bilo kom mestu, i nijedna zajednica ili država nije imuna prema ovoj pojavi.

KLJUČNE REČI: otmica / otkup / taoci / finansijska dobit / politički ustupci

* E-mail: marko.krstic.1982@gmail.com

UVODNA RAZMATRANJA

Terorizam je, svakako, jedna od najozbiljnijih transnacionalnih nevojnih pretnji bezbednosti u posthladnoratovskoj eri, gde je tokom poslednjih decenija prošlog veka postao sve brutalniji i učestaliji, ne diferencirajući pri tom nevine žrtve od realnih političkih ciljeva, što za posledicu ima konstantni i nekontrolisani strah od novih napada. Karakteristike terorizma vezane su za njegovo manifestovanje, što ga čini specifičnim krivičnim delom, a krivična dela terorizma, kao oblika političkog kriminaliteta, sadrže visok stepen društvene opasnosti, a u njihovom izvršenju ispoljava se jak intenzitet bezobzirnosti, drskosti i nehumanosti. Bez razumevanja političke prirode terorizma nije moguće proniknuti ni u njegove ciljeve, niti ga razlikovati od ostalih vidova nasilja. On se kontinuirano menja po formi, sadržini, modalitetima organizovanja, načinima delovanja, tehničkoj opremljenosti, i iako je prošao gotovo sve svoje pojavne oblike, neosporno je postao najozbiljnija pretnja sa kojom se svet susreće na ovom stepenu razvoja civilizacije.

Ovaj politički fenomen se gotovo uvek koristi u negativnom kontekstu, a politička motivisanost i primarno politički ciljevi ga suštinski diferenciraju od običnog kriminaliteta, a pri tome postoji ogromna raznovrsnost u definisanju njegove suštine. Kao kriminalni fenomen, terorizam se ne može razumeti van konteksta ukupnog kriminalnog zbivanja i celine društvenih i političkih odnosa koji opterećuju savremeno društvo. Opštepoznata je činjenica da se terorističkim aktom žele realizovati određene političke aspiracije i pobude, čiji je spektar dosta širok i svakako iziskuje detaljno sagledavanje svih aspekata, koji jednom terorističkom aktu daju političku konotaciju

Priprema i izvođenje terorističkih akcija iziskuje dosta novca i stabilne izvore finansiranja, zbog čega terorističke organizacije pribegavaju raznim formama organizovanog kriminaliteta, gde najčešće vrše razbojništva u bankama, kidnapovanje zbog plaćanja otkupa, ucene, iznude i reketiranja, bave se sivom ekonomijom, kupovinom i prodajom oružja na svetskom ilegalnom tržištu i pranjem novca. Međunarodna zajednica je do sada bila relativno uspešna u ograničavanju finansiranja terorizma, tako da su se terorističke organizacije okrenule alternativnim načinima finansiranja svojih aktivnosti. Postoje brojne metode koje teroristima omogućuju generisanje novčanih tokova, a jedan od njih je svakako otmica za otkup koja je postala sve popularnija među terorističkim grupama širom sveta i taktika koju oni koriste za pridobijanje javne pažnje. Uzimanje talaca i otmice su se intenzivirale i prerasle u međunarodni problem u zadnjih nekoliko decenija, a od sredine 90-ih, dramatično su porasle i postale poželjna taktika terorističkih grupa.

Međunarodni terorizam je sve više motivisan netolerancijom i ekstremizmom i njegovi akteri sve češće pribegavaju otmicama radi otkupa, u svrhu postizanja političkih ciljeva, jer veruju da politički sistemi nikada neće odgovoriti na njihove političke zahteve, osim kroz praksu aktivnosti obojenih nasiljem. Otmica je savremeni zločin i smatra se najvažnijim oblikom tzv. novog kriminala, što naročito važi za otmicu političkog tipa, pod kojom se podrazumevaju sve akcije koje su

izvršene radi ostvarenja političkih ucena bilo koje vrste, ali i one iznuđivačke otmice gde se otkupnina ne traži iz koristoljublja, već iz političkih pobuda.

Finansijska dobit je na prvom mestu, pre nego političke koncesije, teroristi pribegavaju selektivnom odabiru ljudi za otmicu, koja je svakako upečatljiva, obzirom da su mnoge druge vrste terorističkih napada (npr korišćenja eksplozivnih naprava za izvođenje napada) neselektivne u vezi sa žrtvama napada. Nije poznat tačan broj otmica izvršenih od strane terorista širom sveta, delom zbog prirode ovog dela kao i načina kako vlade, porodice ili korporacije često reaguju na talačke situacije; mnogi od pregovora za otkup i isplatu novca ostaju tajna, tako da je potpuna i precizna informacija o ovoj pojavi oskudna i gotovo nemoguće proveriti. Postavlja se pitanje da li postoji dosledan teroristički obrazac u izvršenju otmica, i bez obzira da li se koristi kao političko sredstvo ili za finansijsku dobit, korisno je za razumevanje ideologija i modus operandi terorističkih organizacija.

OTMICE IZVRŠENE OD STRANE TERORISTIČKIH GRUPA

Terorizam je fenomen koji je izuzetno težak za definisanje, delom zbog toga što je ovaj termin evoluirao tokom godina, a i delom što je povezan sa aktivnošću koja je dizajnirana da bude subjektivna (Cronin, 2003). U nemogućnosti da realizuju svoje nerealne ciljeve konvencionalnim sredstvima, teroristi nastoje da izvrše ogroman pritisak na javnost i ciljnu metu, tj. neprijatelja, svojim aktom nasilja, uprkos ograničenim materijalnim resursima koji su im obično na raspolaganju (Hudson, 1999).

Razumevanje terorizma kao društvene konstrukcije ima očigledne implikacije na način na koji mu se približavamo kao objektu znanja i predmeta za naučne rasprave (Jackson & Jarvis, 2011). On predstavlja oblik individualnog, nelegitimnog, neinstitucionalnog nasilja, i uvek je usmeren protiv određenih insitucije nekog društva, tj. in concretum protiv neke države (Simeunović, 2002).

Terorizam je predmet mnogih diskusija i debata, a nedostatak opšteprihvaćene definicije omogućava različite interpretacije u zavisnosti od namere autora i od političkih zahteva vladajućih struktura (Stepanova, 2008). Jedinstven stav o definiciji terorizma ne postoji iz razloga jer se toj reči često daje subjektivna konotacija, koja se koristi da bi se opravdalo vlastito ponašanje i osudilo ponašanje drugih (Bhatia, 2007). Termin terorizam je skovan da opiše sistematski podsticaj straha i anksioznosti da kontroliše i usmeri civilno stanovništvo (Crainshaw, 1981). Ovaj strah je preveden u politički pritisak na donosioc odluka, i služi da promeni politiku na način koji će služiti interesima terorista (Ganor, 2009).

U rečniku engleskog jezika, terorizam se objašnjava kao "ubijanje ljudi u političke svrhe" (Simpson & Edmund, 1989); dok slično tome, mnogi teoretičari u ovoj oblasti ga opisuju kao upotrebu ili pretnju nasiljem pod specifičnim okolnostima u specifične svrhe (Wolf & Frankel, 2007). Nedostatak konsenzusa o tome šta predstavlja terorizam i ukazuje na njegovu neizbežno političku prirodu, možda je najbolje inkorporirana u aforizmu ili klišeju da je "za jednu osobu neko terorista a za drugu borac za slobodu" (Golder & Wilijams, 2004).

Zbog svoje negativne konotacije, "terorista" je etiketa koja automatski diskredituje bilo pojedince ili grupe na koje je prikačena, što ih dehumanizuje i stavlja van okvira normi prihvatljivog društvenog i političkog ponašanja (Kapitan, 2003). Savremeni terorizam se navodno razlikuje od starog po jednoj novoj strukturi, novoj vrsti kadrova, i novog odnosa prema nasilju (Tucker, 2001). Problem koji se izdvaja u diskusijama na ovu temu je povećanje pogubnosti terorizma i ulozi religije u motivisanju njegovih aktera i njegove smrtonosnosti, koja obuhvata period do namerne potrage za odgovarajućim katastrofalnim oružjem (Crenshaw, 2007).

Obzirom da terorizam izmiče svakom preciznom definisanju, onda bar treba podvući crtu i diferencirati ga od nekih drugih vidova nasilja i prepoznati neke njegove crte koje ga čine tako specifičnom i izrazitom pojavom, fenomenom političkom nasilja (Hofman, 2000). Svesno ili pogrešno, moderni teroristi, sistematski i organizovano sprovode terorističko nasilje, uvereni su da ubijanja, kidnapovanja, pljačke, iznude, bombaške akcije, paljevine, legalni vidovi političkog delovanja i borbe za postizanje ciljeva (Savić, 2004). Teroristi ne poštuju granice, kako geografske, tako i moralne, frontovi su svuda a ulozi su veliki, terorizam ne samo da ubija ljude, on takođe pretili demokratskim institucijama, potkopava ekonomiju države i destabilizuje regione, (Tilly, 2004) i kao i svi politički fenomeni, terorizam je definisan dualnošću između prezentovanih ideja i njihove realizacije (Chailand & Blind, 2007)

Terorizam je upečatljiva politička pojava i uvek nastaje sa političkim motivima i uvek egzistira u polju politike i ukoliko ne postoji politička motivisanost, odnosno politički cilj, ne može se govoriti o terorizmu (Simeunović, 2009). Potraga za uzrocima terorizma, kao i potrazi za "lekom za neku teško izlečivu bolest", neće dati konačno rešenje, ali, kao sa bilo kojim bolešću, delotvoran lek će zavisiti od precizne dijagnoze, mnogostrukosti faktora rizika, kao i njihove interakcije jednih sa drugima (Richardson, 2006). Što se tiče otmice (lat. raptus), etimološki pojam ove reči označava grabež, hvatanje, nasilno oduzimanje i vođenje, dok su rečniku nemačkog jezika otmica znači tajno ili nasilno dovesti nekoga na neko nepredviđeno mesto (Duden, 2011). Najčešći je slučaj da se izraz kidnapovanje upotrebljava kao sinonim za otmicu uopšte, kao što je to slučaj u anglosaksonskom pravu, a ima i slučajeva da se ovim izrazom označava svako uzimanje talaca (Milošević, 1990). Krivično delo otmice pretrpelo je izvesnu transformaciju tako da je područje krivične odgovornosti prošireno i neke nove, teže oblike manifestovanja koji nisu bili obuhvaćeni dosadašnjim inkriminacijama (Bošković, 1998). U sklopu širokog spektra nasilja koji su došli do izražaja poslednjih nekoliko decenija, ispoljava se sve učestalije uzimanje talaca u vidu otmice aviona i brodova kao i zadržavanje putnika kao talaca, otmice istaknutih ličnosti javnog i kulturnog života, političara i državnika ili članova njihovih porodica. Uzimanje talaca je u najvećem broju slučajeva imalo za cilj da se izdejstvuje oslobađanje političkih zatvorenika ili izvesne političke ustupke¹ (Avramov & Kreća, 1999). Otmica je krivično delo koje sublimira u sebi primenu sile,

¹ Pod pojmom talac podrazumeva se lice dobrovoljno dato ili prinundo oteto, kao zalog ili garancija za izvršenje neke obaveze, obećanja, ugovora i sl.

pretnje, obmane, ili nekog drugog sredstva u cilju odvođenja ili zadržavanja nekog lica u nameri da se ono ne pusti na slobodu sve dok se od njega ili nekog drugog lica ne iznudi novac ili kakva druga korist ili da se ono ili neko drugi prinudi da nešto drugo učini, ne učini ili trpi (Aleksić, Škulić & Žarković, 2004).

U našem krivičnom zakonodavstvu otmica je definisana na sledeći način: "Ko silom pretnjom, obmanom ili na drugi način odvede ili zadrži neko lice u nameri da od njega ili drugo lica iznudi novac ili kakvu drugu imovinsku korist ili da njega ili koga drugog prinudi da nešto učini, ne učini ili trpi". (čl.134, st.1). Uzimanje talaca predstavlja poseban oblik međunarodnog terorizma u širem smislu, i u članu 392 st.1 KZ Republike Srbije se kaže da "ko izvrši otmicu nekog lica i prti da će ga ubiti, povrediti ili zadržati kao taoca u nameri da prinudi neku državu, ili međunarodnu organizaciju da nešto učini ili ne učini." (Čl. 392, st. 1) (Stojanović, 2012). Najteži oblik otmice, inače tipične za terorističke grupe i koji je zaprećen kaznom zatvora od najmanje pet godina, postoji onda kada je ona izvršena od strane organizovane kriminalne grupe (stav 5) (Stojanović & Perić, 2011).

Otmica se može pojaviti kao poseban oblik terorističkog delovanja, u cilju realizacije drugog krivičnog dela, kao njegov javni oblik, deo njegovog sadržaja, ili biti usmerena na olakšanje izvršenja, odnosno prikrivanje tog istog krivičnog dela (Aleksić & Škulić, 2011). Statistika pokazuje da između 14 i 15% svih terorističkih incidenata u svetu spada u kategoriju otmica ili talačkih situacija (Wilkinson, 2002). Uzimanje talaca radi otkupa može biti uslovljeno samo željom da se dođe do novca, ali ako je taj novac namenjen političkoj borbi, odnosno finansiranju budućih terorističkih akcija postoji težnja da se ovo delo okvalifikuje kao terorističko (Kovačević, 1992).²

Od 1960. godine pa nadalje, terorističke grupe sve češće pribegavaju otmici kao političkom oružju, gde su uglavnom na meti poznate osobe, tj. ciljevi su prvenstveno političke a ne finansijske prirode (oslobađanje zatvorenika). Takođe, islamističke terorističke grupe se naročito ističu u vršenju otmica za otkup kao značajnom sredstvu za finansiranje njihovih troškova, a za američku vladu i njene zvaničnike, otmica radi otkupa predstavlja "najznačajniji izvor finansiranja terorističkih aktivnosti danas"³ (Kidnapping for Ransom, 2013). Otmice radi političke ucene, prema statistikama, iznosile su 7,9% svih ukupnih terorističkih akcija u poslednjoj deceniji 20. veka i još uvek se smatraju bitnim instrumentom terorističkih kolektiviteta (Mojsilović, 2008). U slučajevima kada za teroriste tipični i pogodni

² Do 70-ih godina prošlog veka otmice su bile karakteristične samo za južnoameričke terorističke grupe, međutim, kada je 1970. godine baskijska teroristička organizacija ETA u San Sebastijanu otela nemačkog konzula kako bi iznudila puštanje na slobodu zatočenih baskijskih terorista, praksa je počela je da se primenjuje širom Evrope. Od tog vremena otmice i otkup otetih postali su prepoznatljiv obarazac terorističkih grupa u pribavljanju finansijskih sredstava (Petković, 2009).

³ Dženkins, Džonson i Ronfeld (Jenkins, Jonson i Ronfeld) su izvršili analizu 77 međunarodnih talačkih incidenata koji su se dogodili od avgusta 1968. do juna 1975. godine. U 52 od ovih incidenata, taoci su bili diplomate, počasni konzuli, ili drugi predstavnici vlade koji služe u inostranstvu, dok u ostalim slučajevima uključuju članove olimpijskog tima, jevrejske emigracije, putnike na aerodromima, posade trajekta, lekare, studente i misionare (Jenkins, Janera & Ronfeldt, 1977).

ciljevi ne padnu pod njihov uticaj ili pak teroristička kampanja ne zadrži pun zamah, oni pribegavaju nasilnim aktima kako bi preusmerili pažnju na sebe, ali cilj ovih operacija nije da se ubiju nevine osobe, već da ih koriste kao marionete u potrazi za publicitetom i pažnjom (Hofman, 1980).

Neki slučajevi otmica, kao npr. otmica izvedena u Bogoti 1980. godine pokazuje koliko se jedan teroristički čin može razgranati u pogledu broja država kojih se tiče. Naime, tada su pripadnici kolumbijske gradske gerilske organizacije M-19 upali u zgradu ambasade Dominikanske republike, gde su kao taoce zadržali 60 diplomata i gostiju, među kojima su se pored domaćina nalazili šefovi diplomatskih misija još 18 država. Zahtevi otmičara su bili da se iz kolumbijskih zatvora oslobodi 311 osuđenih gerilaca i drugih političkih zatvorenika, kao i otkupnina od 5 000 000 dolara, zatim da se u svetskim medijima objavi proglaš njihove organizacije usmeren protiv režima u Kolumbiji, kao i da im se stavi na raspolaganje avion kojim bi otišli u zemlju po svom izboru. Ovo je tipičan primer na koji način se postavljaju međunarodni teroristički zahtevi, ciljevi koji se iza njih kriju, i kao ključna stvar, poimanje sveta na kome se temelji teroristička logika (Dimitrijević, 1982).

U govoru koji je održao u Londonu, Dejvid Koen (Cohen), sekretar Odeljenja američkog trezora, opisao je otmicu radi otkupa kao "ozbiljnu pretnju" i ocenio da su terorističke organizacije zaradile oko 120 000 000 \$ za otkup između 2004. i 2012. godine. Otmica radi otkupa nesumljivo poprima transnacionalni karakter, a jedna studija procenjuje da je došlo do ekspanzije od čak 275% u otmicama stranih državljana u deceniji pre 2008. godine (Finansing terror part III, 2015). Otmica je univerzalno smatra kao teško krivično delo, i mnogo otmica kroz istoriju nema otvorenu političku motivaciju, ali, pošto je ranih 70-ih godina prošlog veka bilo mnogo izvršenih otmica u političke svrhe širom sveta, nastala je zabrinutost činjenicom da ono što počne kao "nepolitičko" kidnapovanje, kasnije preraste u događaj od velikog političkog značaja (Turner, 1998). Za talačke situacije je karakteristična konvencionalna mudrost da pređašnji ustupci teroristima ohrabruju iste za dodatne napade, ali nasuprot tome, smatra se da ako teroristi unapred znaju da neće ostvariti nikakvu korist, onda neće ni uzimati taoce (Brandt & Sandler, 2009).

Otmica radi otkupa se često doživljava kao zločin niskog rizika, gde je cena niska, a nagrada visoka i često jedna uplata za otkup ima potencijal da pokrije nekoliko meseci operativnog rada. Zadnjih godina džihadske Salafist grupe koje operišu na području više država, učestalo koriste kidnapovanja kao terorističku instrument. Ogroman region i prisustvo zapadnih građana, humanitaraca, rudara i zaposlenih u naftnim kompanijama ili turista, praktično onemogućuju da se sve potencijalne mete drže izvan opasnosti (Jesus, 2013). Još jedan primer strateških efekata terorističkih otmica može se naći u Iraku 2004. godine, kada su irački pobunjenici kidnapovali i pretili da će odseći glavu zvaničnicima stranih državljana, radnika po ugovoru, i novinarima. U zamenu za oslobađanje talaca, otmičari su tražili, između

ostalog, da vlada povuče snage ili da preduzeća prestaju sa radom⁴ (Jenkins, 2004). Oteto lice je u potpunoj vlasti otmičara, koji faktički nesmetano raspolažu njegovim životom, telesnim integritetom i slobodom i nastupajući sa takve pozicije, otmičar postavlja otetom, ili nekom drugom licu zahteve čije izvršenje istovremeno znači i realizovanje cilja otmice, stavljajući otetom do znanja da će ga snaći isto ili još veće zlo ako zahtevi ne budu ispunjeni (Milošević, 2001).

Pružanje velikog publiciteta terorističkim otmicama, u značajnom meri povećava pritisak javnosti na predstavnike vlasti da se povinuje zahtevima terorista⁵ (Perešin, 2007). Uzimanje talaca i otmica je dobro poslužio teroristima kao dodatna taktika za kampanju protiv koalicioni snaga, gde prerasta u jedan od najcenjenijih i najefikasnijih oružja u savremenom terorističkom arsenalu. S druge strane, motiv profita je postao još jedna pokretačka snaga za ekspanziju otmica u poslednjih nekoliko godina, jer su nakon Hladnog rata, mnoge levičarske grupe izgubile njihovu tradicionalnu finansijsku podršku iz bivšeg SSSR, što je prinudilo teroriste da se okrenu alternativnim modelima finansiranja (Yun, 2008).

Uzimanje talaca od strane terorista uključuje najmanje tri stadijuma. U prvoj fazi, teroristi moraju da planiraju i određuju resurse za taj incident, nakon čega sledi logistička obrada objekta napada, a ako je samo izvršenje uspešno, treća faza se sastoji od pregovaranja između terorista i vlada. Verovatnoća da teroristi uspeju u fazi pregovora je direktno uslovljena fazom izvršenja, dok je procenat uspešnosti otmice je veći u odnosu na druge terorističke akte iz razloga što teroristi imaju mogućnost da biraju najsigurnije mesto držanja talaca, čime se samo povećava ciljna ranjivost (Gaibulev & Sandler, 2008).

Politička otmica je samo jedan od nekoliko novih taktika koje koriste teroristi, koja je u zadnjih nekoliko godina postala jedna do najproduktivnijih i najuspešnijih taktika ovih grupa, i koja je dosta profitabilna. Otmica terorističkih grupa je više pretnja oružjem, a njena prava snaga leži u efektima njegove prinude a jedan od ciljeva je provokacija države (Elster, 2004).

Teroristi teže da delegitimiziraju državni režim i nametnu ogromne troškove okupacionim snagama, pomoću otmica, ubistava reklama i provokacija, koje su ključne taktike ovih grupa. Iako su ove i slične analize veoma korisne u identifikaciji strategija terorizma, oni ne izlaze iz okvira koherentnosti, razumeju njegovu logiku i razmatraju najbolje odgovore na njih (Kudd & Walter, 2006). Otmice predstavljaju finansijske aspekte terorizma i neophodno je utvrditi u kojoj meri ovi oblici kriminalnih aktivnosti izlažu i opterećuju finansijske sisteme pojedinih država

⁴ Prema Akcionom planu američke finansijske radne grupe (FATF), AQIM je sam prikupio najmanje 65 miliona \$ isplate u 2005. godini, a u 2011. značajan deo svog godišnjeg budžeta, koji se popeo na ukupno oko 15 miliona evra (Rolins & Wiler, 2012).

⁵ Jedan od najboljih primera sposobnosti terorista da skrenu pažnju i izmanipulišu medijima je primer američkih talaca koji su oteći u Bejrutu 1985. godine. Aleks P. Šmid (Alex P. Schmidt) zaključuje u analizi ovog slučaja da je ogromna medijska izloženost i zabrinutost porodica otećenih samo koristilo teroristima. Iako je rezultat bio uspešan i za taoce i za teroriste, ovo je svakako podrivalo politiku američke vlade koja navodi da ne postoje "ni pregovori ni ustupci" u ovakvim slučajevima, što je sigurno povećalo šanse za slične akcije.

rizicima i ranjivostima i koliko su povezani sa pranjem novca i finansiranjem terorizma (Negotiation with terrorist, 2009).

OTMICA VAZDUHOPLOVA – EFIKASAN OBRAZAC TERORISTIČKOG DELOVANJA

Otmica i drugi oblici vazdušnog terorizma su se razvili kao sredstvo za vojno postizanje političkih ciljeva na račun nevinih, gde i dalje spadaju u najefikasnija sredstva za pridobijanje svetske pažnje. Tokom prvih godina civilnog vazduhoplovstva, ključni problemi putnika su bili veština pilota i stanje vazduhoplova, dok tokom poslednjih decenija glavna preokupacija je da li putnik namerava da iskoristi priliku i skrene pažnju medija na revolucionarni uzrok ili problem (Dempsy, 2003). Avio-otmica je mesto gde lice ili grupa ljudi preuzima avion silom, preteći da će učiniti štetu, a većina ovih otmica podrazumeva držanje ljudi kao talaca za otkup, a veliki broj se takođe izvodi radi političkog uticaja⁶ (Stovall et al., 1970). Terorizam u vazdušnom saobraćaju predstavlja implementaciju nasilja i manifestovanje moći nad nedužnim licima, tj. taocima, koji su privremeno lišeni slobode, odnosno nad kojima se vrši zastrašivanje radi iznuđivanja određene koristi za onoga ko ga vrši. Ovaj vid terorizma podrazumeva i nasilje nad taocima s ciljem vođenja borbe protiv vlasti države kojoj pripada vazduhoplov koji je meta terorizma, gde se ispoljava moć onoga ko nameće teror taocima, s ciljem da iznudi izvesne političke ustupke od vladajućih struktura protiv kojih se vodi politička borba (Pejanović, 2003).

Prelomni događaj u terorističkim transnacionalnim incidentima je otmica El A1 Boing 707 22. jula 1968. godine, na letu iz Rima do Tel Aviva sa 10 članova posade i 38 putnika, uključujući tri otmičara, pripadnika Narodnog fronta za oslobođenje Palestine (PFLP). Ovaj događaj je važno spomenuti zbog niza razloga, prvi, to je bio jasan dokaz državnog sponzorstva nakon što je avion sleteo u Alžir, koji je iskoristio situaciju i zadržao pojedine taoce do 1. septembra 1968. godine, kada je dogovor konačno postignut (Sandler, 2005). Naime, tokom 70-ih niz otmica dogodio u kojem dominantan motiv je bio finansijska dobit, a najnovija serija otmica takođe je obojena političkim motivima, ili drugačije prirode od onih iz doba hladnog rata 1970-ih i prve polovine 1980-ih su prošle u težnjama da se kroz otmice promovisu politički ciljevi koji s odnose na postojeće međunarodne konflikte. Ove kategorije otmica, koje su ujedno i najopasnije i najteže za kontrolisanje jer su militanti spremni da preuzmu ogroman rizik za svoja politička ubeđenja, a imaju malo staha od zatvora ili smrti, su karakteristične za Bliski istok kao produkt izraelsko-arapskog

⁶ U napadima na Njujork je bilo prvi put da su otmičari koristili komercijalne avione kao ratno oružje i predstavlja prvi koordinirani izrežiran napad ove vrste. Do tada je rizik od vazdušnih otmica bio uglavnom na avio-kompanijama i avio-putnicima. To je označilo početak perioda enormnog povećanja rizika od vazdušnih otmica, i takođe je značilo da recipročni sporazumi između zemalja nisu više bili efikasni i delotvorni u smanjenju otmica aviona (Scxuler, 2010).

sukoba, dok je u proteklih dvadeset pet godina, politički motivisana otmica činila više od dve trećine svih otmica širom sveta.⁷

Prilikom realizacije otmica, taktika koju primenjuju otmičari je jedan od glavnih aduta za siguran uspeh, a njihovi taktički postupci u dosadašnjoj praksi su pokazali da su u modalitetima izvođenja veoma slični a u većini slučajeva čak i identični: 1. Zajednički istovetan način je najava otmice u trenutku kada se avion podigao na dovoljnu visinu i kad je isključena mogućnost brzog vraćanja na taj aerodrom ili sletanja na drugi; 2. Zatim sledi objavljivanje otmice, odnosno, uspostavljanje kontrole nad posadom koja upravlja avionom, gde se koristi pretnja i upotreba vatrenog oružja; 3. Ucene i iznude su veoma različite ali su sublimirane u jednom broju, u kome se one kontinuirano ponavljaju, zavisno od motiva i cilja, povodom koga je otmica i izvedena (Pejanović, 1992).

Iako su otmice aviona faktički stagnirale od početka 1973. godine, nije samo prisutan akademski interes u boljem razumevanju redosleda realizacije otmice aviona od 1968-1972. godine. Bolje razumevanje procesa može imati značajne političke implikacije, jer razumevanje samog postupka može uticati na proces prevencije ovih incidenata (Hsy, 1976). Prve avionske otmice su se pojavile kasnih 1930-ih i 1940-ih godine prošlog veka, dok je kasnije, tokom prvih 12 godina moderne ere vazdušnog saobraćaja (1948-1960), bilo 29 uspešnih otmica. U narednih 6 godina (1961-1967) bilo je ukupno 16, a zatim u 1968. godini 30 uspešnih otmica 17 američkih aviona. Motivi za otmicu aviona su raznovrsni, a najstariji incidenti se vezuju za političke izbeglice i traženje azila (Dempsey, 1987). Napredak je obezbedio teroristima nove ciljeve i nove mogućnosti; putovanja avionom pružaju mobilnost teroristima i priliku da izraze bunt i nezadovoljstvo na svakom delu sveta, a nedavni događaji na televiziju, radiju, komunikacionim satelitima-takođe su blagodet za pružanje publiciteta teroristima (Jenkins, 1974). Otmica vazduhoplova i kidnapovanja diplomata, zapravo predstavljaju, in ultima linea akte ucenjivačkog karaktera, politički obrazac primenjivan u 1976. godine, koji se objašnjava time što se na relativno jednostavan način pojedinačni interes, za koji se bori neka grupa ili organizacija, internacionalizuje i tako, na sebe skreće pažnju svetske javnosti (Pašanski, 1987). Zabrinjavajuća tendencija ka daljoj ekspanziji vazdušnog terorizma kao sredstva političkog pritiska i propagande u 1980. godini je došla do kraja, čemu su doprineli različiti faktori:

- Raspoređivanje i brzo poboljšanje tehničkih sredstava obezbeđenja aerodroma, čime je otežano teroristima da tajno nose oružje;
- Stvaranje i efikasna upotreba specijalnih antiterorističkih timova;

⁷ 28. septembra 1977. godine, Japan Airlines 472 je otet na putu od Pariza do Tokija od strane japanske Crvene armije (JRA), nakon nestanka goriva u Mumbaju, u Indiji. Teroristi su usmerili avion da sleti u Daku, Bangladeš, gde su preuzeli putnike i članove posade kao taoce, zahtevajući 6 miliona \$ i oslobađanje devet članova JRA iz zatvora. 1. oktobra, tadašnji premijer Fukuda je najavio da će japanska vlada prihvatiti zahteve otmičara i platiti otkupninu, pod izgovorom da je ljudski život važniji od svega (Forest, 2012).

- Implementacija protivmera od strane nekih država protiv lidera terorističkih struktura kao odmazda i represalija za već počinjena teroristička dela terorizma protiv vazduhopolova;
- Promene u percepciji otmice kao eksplicitno terorističkog akt, pre nego kao čin "čin borbe za slobodu". Od sredine 1980-ih, kvalitativno drugačiji oblik terorizma se pojavio u oblasti vazduhoplovstva, oblikovan i podržan u medijskom sektoru koja ubrzava njegov rast i ekspanziju (Arasly, 2007).

TALAČKA KRIZA NA OLIMPIJSKIM IGRAMA U MINHENU 1972.

Minhenski masakr predstavlja prekretnicu u istoriji međunarodnog terorizma i inicirao je donošenje trajnih antiterorističkih mera. U svetlu ovog događaja poznati francuski filozof Džon Sartr (Sartr) je ponudio opravdanje za ubistvo 11 nevinih izraelskih sportista od strane Crnog septembra (Black September) militantne palestinske oslobodilačke organizacije, gde je izjavio da je "terorizam zastrašujuće oružje, ali da potlačeni i siromašni nemaju drugi izbor." Ova grupa je izvršila upad u Olimpijsko selo u Minhenu i otela devet članova izraelskog olimpijskog tima, od kojih dvoje ubija. Na kraju je operacija završena tragično, kada je pogrešan i netaktički pokušaj spasavanja od strane zapadnonemačkih vlasti kulminirao u pucnjavi koja je oduzela živote svih devet talaca, i svih, osim troje terorista (Briggs, 2011).

Ova godina je inače bila prekretnica kada je u pitanju percepcija terorizma, koji je do septembra 1972. imao više "lica", jer su Irski katolici, Baskijski separatisti i Tamislki tigrovi želeći autonomiju, bili povezani sa terorističkim aktivnostima. Nakon septembra 1972. godine, sinonim za teroristu je bio čovek sa maskom, palestinac, a njegova organizacija ogranak PLO. Počelo je sa sastankom tri lica u jednom kafeu u Rimu u julu 1972., da bi se završilo dva meseca kasnije na malom, prethodno nepoznatom nemačkom vojnom aerodromu, čije će ime postati sinonim za nesposobnost i propust u svetu kontraterorizma (Medhurst, 2007).

U samom početku, veoma se malo se znalo o napadačima, koliko ih je bilo, ko su, i koji su im zahtevi, ali su taoci, sa druge strane, brzo su identifikovani kao sportisti i treneri iz izraelskog olimpijskog tima, ali se nije znao njihov tačan broj. Crni septembar je izdao saopštenje gde je ponudio je spisak zahteva koji je uključivao hitno oslobađanje 234 palestinskih i nearapskih "revolucionara" iz zatvora u Izraelu i Nemačkoj. Osoba je zadužena za pregovor bio je komesar Minhenske policije i šef olimpijskih Bezbednosnih snaga, Manfred Šreiber (Schreiber), gde je njegov tim pregovarača uspešno proširio rokove nametnute od strane terorista u kojima su pretili da će početi ubijaju taoce ako im zahtevi ne budu ispunjeni (Kenyon & Rockwood, 1972).

Drama je počela tako što su oko 05.00 sati, teroristi ubili dva izraelska člana olimpijskog tima i zarobili njih pet. Zbog neočekivanog haosa, teroristi nisu uspeli da lociraju osam dodatnih izraelskih Olimpijskih članova u apartmanima 2, 4 i 5. Dvoje izraelskih sportista je pobeglo na sigurno, i upozorili vlastina incident. U narednih

sat vremena su teroristi su izdali niz zahteva, napisanih na engleskom jeziku⁸ (Sodelbloom, 2003).

Nažalost, plan spasavanja je propao i usledila je krvava razmena vatre između nemačkih zvaničnika i palestinskih terorista. Palestinci su aktivirali bombu u jednom helikopteru, ubijaju sve na brodu, a teroristi u drugom helikopteru ubijaju preostale taoce, pri čemu su tri palestinska pripadnika zarobljena od strane Nemačke. Mesec dana kasnije, 29. oktobra, 1972. godine, zapadno-nemački avion Lufthanza je otet od strane palestinskih terorista koji su zahtevali da se tri zarobljena njihova pripadnika puste na slobodu, nakon čega su nemci kapitulirali i oslobodili teroriste. (The Olympics: Terror at Munich Unit III: Historical Context of Terrorism, 2012).

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Otmica predstavlja savremeni zločin i smatra se najvažnijim oblikom tzv. novog kriminala, uspešno kidnapovanje zahteva dobro planiranje i logistiku, i to spada u najteže izvodljive terorističke operacije. Uspešnim kidnapovanjem teroristi mogu u toku pregovora da dođu do novca, do oslobađanja iz zatvora istomišljenika, kao i do ogromnog publiciteta, te je zbog toga ovakve operacije potrebno maksimalno kontrolisati. Moderni teroristi pokušavaju da iskoriste liberalne vrednosti demokratskih država, prisile vlade da poštuju njihove zahteve, kao rezultat fizičkih, psiholoških i ekonomskih licitacija terorističkih napada.

Terorističko nasilje je jedna vrsta signalizacije kojima teroristi pokušavaju da utiču na uverenja svog neprijatelja i stanovništvo koje oni predstavljaju. Ovo krivično delo prerasta u jedan od najekspanzivnijih zločina na svetu, a usled povećane opasnosti od otmica, policijski organi u pojedinim zemljama pridaju ogromnu pažnju preduzimanju posebnih mera zaštite određenih kategorija lica, za koje se pretpostavlja da su najranjivija i da bi se mogli naći na meti otmičara. Oni koriste nasilje da istaknu svoju snagu i odlučnost u naporu na iznude ustupke od svojih protivnika i pridobiju poslušnost i podršku svojih sledbenika.

Kada se sagledaju incidenti u vezi sa otmicama ponaosob, izazovi uključuju činjenicu da mnoge zemlje odbijaju da priznaju bilo kakve otkupnine ili političke koncesije koji proizilaze iz otmice, dok sa svoje strane terorističke grupe retko pružaju informacije o tome koliko novca dobijaju u zamenu za oslobađanje talaca. I, naravno, sva buduća istraživanja treba da istraže nove ideje o tome kako da efikasno utiču na ishod

⁸ Nemački magazin Špigl je periodično obrađivao 2.000 stranica datoteka iz domaće obaveštajne službe (BVF), i zaključio da su dvoje nemačkih nacionalista isporučili Palestincima lažne pasoše, odvezli ih do Nemačke, a verovatno pomogli i oko snadbevanja oružjem. Mesec dana pre masakra, policija u Dortmundu šalje (BVF), belešku o "pretpostavljenoj zaveri od strane palestinskih terorista" i ukazuje na sastanak u Nemačkoj između Abu Daoud (Abou Daoud), mozga operacije u Minhenu. Kada je uhapšen u oktobru u Minhenu, imao je kod sebe čitav arsenal oružja koji se podudaraju sa onim korišćenim u otmici. Prema dokumentima Špigla, on je planirao dalje napade u Nemačkoj po nalogu PLO, a kasnije je osuđen na 26 meseci zatvora, odnosno nekoliko dana kasnije je pušten i pobjegao je u Bejrut. Samo nekoliko dana ranije, oni su oslobodili i troje preostalih terorista koji su učestvovali u masakru u Minhenu, nakon što je PLO oteo Lufthanzin avion (Johnson, 2012).

otmice incidentata gde i kada se one pojave. Konačno, istraživanja u ovoj oblasti mogu dosta rasvetliti i razjasniti sumnjivu isprepletanost organizovanog kriminala i terorizma, gde npr. postoje dokazi saradnje i povezanosti na polju otmice i podele profita.

Sve u svemu, otmice izvršene od strane torističkih grupa se zanimljiv i relativno jedinstven fenomen. Dok globalna analiza trendova otmica čini korisnu polaznu tačku, na mnoga od važnijih pitanja na ovom polju se može odgovoriti samo kroz rigorozne uporedne studije slučaja grupa, pojedinačnim incidentima i kontekstima. Oni uključuju opštu procenu opasnosti, proučavanje talaca, strategije preživljavanja, proučavanje efikasne strategije pregovaranja, pitanja upravljanja krizama, strategiju bezbednosti, kao i razne posebne analize slučaja. Oni imaju tendenciju da pokažu učestalost sadašnjih i budućih bezbednosnih pretnji terorističkih otmica i prezentuju sveukupan pregled ove problematike u cilju skretanja pažnje na njen realan uticaj.

LITERATURA

- (1) Arasly, J. (2004). Terrorism and Civil Aviation Security: Problems and Trend. Paper presented to a meeting of the Combating Terrorism Working Group of the PFP Consortium, Sarajevo, The quarterly journal, 75-102.
- (2) Aleksić, Ž., Škulić, M., Žarković, M. (2004). Leksikon kriminalistike, "Živojin Aleksić", Beograd, 230
- (3) Avramov, S., Kreča, M. (1999). Međunarodno javno pravo, Savremena administracija, Beograd, 342-343
- (4) Bhatia, A. (2008). The discourses of terrorism. Jurnal of pragmatics 14, Department of Hong Kong, 31, 279-289, DOI: 10.1016/j.pragma.2008.05.016.
- (5) Brandt, P., & Sandler, T. (2009). Hostage taking: Understanding terrorism event dynamics. Journal of Policy Modeling 31, 758-778, DOI:10.1016/j.jpolmod.2008.07.003
- (6) Briggs, E. (2011). The Munich Massacre: submitted in partial fulfilment of the requirements of the degree of BA (Hons) in A thesis History University of Sydney,6
- (7) Bošković, M. (1998). Kriminalistika- Metodika, Policijska akademija, Beograd, 65
- (8) Bošković, M., Jovičić, D. (2002). Kriminalistika metodika, Viša škola unutrašnjih poslova, Banja Luka,
- (9) Chaliand, G., & Blind, A. (2007). The History of Terrorism From Antiquity to al Qaeda, University of California press Berkeley, Los Angeles, 23
- (10) Crenshaw, Martha. 2007. "The Debate over "New" vs. "Old" Terrorism." Presented at the Annual Meeting of the American Political Science Association, Chicago. www.start.umd.edu/start/publications/New_vs_Old_Terrorism.pdf
- (11) Crenshaw, M. (1981). The Causes of Terrorism, Comparative Politics, 13 (4), 379-399.
- (12) Cronin, A. K. (2003). Behind the Curve Globalization and International Terrorism
- (13) International Security, 30-58.
- (14) Dempsey, P. (1987). Aerial piracy and terrorism: unilateral and multilateral responses to Aircraft hijacking, Connecticut Journal of International Law,(2) 2.
- (15) Dempsey, P. (2003). Aviation Security: The Role of Law in the War Against Terrorism, Columbia Journal of Transnational Law, 41 (3) ,649.
- (16) Duden Universalwörterbuch (2011). Bibliographisches Institut GmbH, Germany, 517
- (17) Dimitrijević, V. (1982) .Terorizam, "Niro Radnička štampa", Beograd, 95

- (18) Elster, J. (2004). Kidnappings in civil wars. Paper presented at Workshop on "Techniques of Violence", Oslo, 20-21 August.
- (19) Forest, J. F. (2012). Global trends kidnapping by terrorist groups. *Global change&peace and Security, Formerly: pacifica rewiev: Global change&peace and Security*, 24 (3), 311-330,
- (20) Gaibulloev, K., & Sandler, T. (2009). Hostage Taking: Determinants of Terrorist Logistical and Negotiation Succes. *Journal of Peace Research* 46, (6), 739–756.
- (21) Ganor, B. (2009). Trends in Modern International Terrorism, DOI 10.1007/978-0-38773685_3_2, 12
- (22) Golder, B., & Willijams, G. (2004). What is terrorism? Problems of legal definition, *UNSW Law Journal*, 27(2), 270.
- (23) Hofman, B. (1988). The contrasting ethical foundations of terrorism in the 1980, British International Studies Asociations Annual Conference, University College of Wales,Rand corporation, Santa Monica 16-18
- (24) Hofman, B. (2000). Unutrašnji terorizam, Narodna knjiga – Alfa, Beograd, 34,
- (25) Hsy, A., & Quandt, E. (1976). Statistical Analyses of Aircraft Hijacking and Politica Assassinations, Research Memo 194, Econometric research program Princeton University 1-11.
- (26) Hudson, R. (1999). The Sociology and Psychology of Terrorism, Who becomes a terrorist and why? A Report Prepared under an Interagency Agreement by the Federal Research Division, Library of Congress,12,
- (27) Jackson, R., Jarvis L., Jeroen J., Gunnibhg, & Smith M. (2011). What's New About the New Terrorism and How Dangerous Is It? *Terrorism and Political Violence*, 13, 1-14
- (28) Jenkins, B. (1974). Kidnapping and terrorism, *Research Security Administrators Quarterly Seminar*, 1-8.
- (29) Jenkins, B., Janera J., & Ronfeldt. (1977). Numbered live: Some statistical observations from 77 international hostage epizodes, *Conflict – a international jurnal, USA*, P905, 3
- (30) Jenkins, M. (2004). The New Age of Terrorism, RAND Corporation, Santa Monica, 127
- (31) Jesus, C. E. (2013). Kidnappings as a terrorist instrument of Aquim and Mujao, *Paix et Sécurité Internationales*, 1, ISSN 1114-7326, 161-166.
- (32) Jonson, A. (2012). Revisiting the 1972 Munich Massacre. *World affair aviation Security: The Role of Law in the War Against Terrorism* <http://www.worldaffairsjournal.org/blog/alan-johnson/revisiting-1972-munich-massacre>, 6
- (33) Kapitan, T., & Sterba, J. (2003). The Terrorism of 'Terrorism'. *Terrorism and International Justice*, Oxford, 47-66.
- (34) Kenyon, J., & Rookwood, J. (2010). The 1972 Munich massacre, or was it rescue? *Journal of Qualitative Research in Sports StudieS*, 4, (1), DOI: 10.13140/RG.2.1.2999.2169
- (35) Kidnapping for Ransom as a Source of Terrorism Funding (2013). *CSS Analysis in Security Policy*, 141, 3
- (36) Kudd, A., & Barbara, W. (2006). The Strategies of Terrorism, *International Security*, 31(1), 49-80,
- (37) Kovačević, S. (1992). Terorizam i Jugoslavija, "Arkada Štampa", Beograd, 40
- (38) Medhurst P. (2007). The Black September Attacks at the 1972 Munich Olympics, by CDR Ward Reed, MC USN *Roots of Roots of Terrorism September, Roots of Terrorism LC 514*,
- (39) Milošević, M. (1990). Otmica - relikv prošlosti, zločin budućnosti, *Dečije novine, Gornji Milanovac*, 16
- (40) Milošević, M. (2001). Sistem državne bezbednosti, *Policijska akademija, Beograd*,

- (41) Mojsilović, Ž. (2008). Mogućnost upotrebe pregovaranja u suprotstavljanju savremenom terorizmu, *Bezbednost*, 3/08, Beograd, 10
- (42) Pašanski, M. (1987). Savremene kamikaze, "Niro" Književne novine, Beograd, 15
- (43) Pejanović, LJ. (1992). Otmica vazduhoplova kao vid ugrožavanja bezbednosti civilnog saobraćaja i mere zaštite, Magistarski rad, Fakultet bezbednosti, Beograd, 91
- (44) Pejanović, LJ. (2003). Terorizam i protivteroristička dejstva u vazdušnom saobraćaju, *VIZ*, Beograd, 25
- (45) Perešin, A. (2007). Mass Media and Terrorism, *Medijska istraživanja*, 1/1, 10
- (46) Petković, M. (2009). Terorizam - rat u kontinuitetu, *Vojno delo*, 4/2009, Beograd, 5
- (47) Negotiation with terrorist (2009). IIASA Policy Brief #06, With funding from United States, Institute of Peace and Smith Richardson Foundation,
- (48) Richardson, L. (2006). *The Roots of Terrorism: An Overview*, New York, Routledge, 1.
- (49) Rollins, J., & Wyler, L. (2012). *Terrorism and Transnational Crime*, Foreign Policy Issues for Congress, CRS Report for Congress-Prepared for Members and Committees of Congress, 1-37.
- (50) Sandler T. (2005). Collective versus unilateral responses to terrorism. *Public Choice*, 124,75–93, DOI: 10.1007/s11127-005-4747-y C
- (51) Simpson J., Weiner E. (1989). *The Oxford English Dictionary*, Oxford University press, United Kindom.
- (52) Schuler, D. (2010). A Short History of Air Hijacking, <http://theglisteningeye.com/a-short-history-of-air-hijacking/>.
- (53) Smith, S. (2015). Financing Terror, Part III: Kidnapping for ransom in the Philippines. *Strife Journal*, Special Issue I (2015), ISSN 2052 3882 (I).
- (54) Söderblom, J. (2003). Counter Terrorism Responses and Failures at the 1972 Munich Olympic Massacre. *Analyst for the Terrorism Intelligence Centre*,3,
- (55) Stepanova, E. (2008). Asymmetrical conflict ideological and structural aspects. *Sipri Research Report*, Oxford University press, 23,
- (56) Stovall H., Scherdt S., Hayter B., & Storey, *Airline hijackings-1970s* <https://modernamerica.com/2011.wikispaces.com/Airline+hijackings+-+1970s>
- (57) Savić, A. (2004). Terorizam - od tradicionalnog do postmodernog, *Bezbednost*, Beograd, 661
- (58) Simeunović, D. (2002). *Teorija politike*, "Nauka i društvo", Beograd, 159,
- (59) Simeunović, D. (2009). *Terorizam*, "Edicija Krimen", Beograd, 16,
- (60) Stojanović, Z. (2012). Komentar krivičnog zakona, četvrto dopunjeno izdanje, "Službeni glasnik", Beograd, 1024,
- (61) Stojanović, Z., Perić O. (2011). *Krivično pravo posebni deo*, Pravna knjiga, Beograd, 46
- (62) *The Olympics: Terror at Munich Unit III: Historical Context of Terrorism (2012)*. Lesson HUIII-L2 –TheOlympics:TerroratMunich–rev.
- (63) Tilly, C. (2004). *Terror, Terrorism, Terrorists*. *Columbia Universit Sociological Theory*, 22 (1), *Theories of Terrorism: A Symposium* New York, 5-13.
- (64) Tucker, D. (2001). *Terrorism and PoliticalViolence*, *Terrorism and PoliticalViolence* 13, 14
- (65) Turner, M. (1998). *Kidnapping and Politics*. *International Journal of the Sociology of Law* 26, (2), 145–160
- (66) Wilkinson, P. (2002). *Terorizam protiv demokratije*. "Golden marketing", Zagreb, 80
- (67) Wolf, Y., & Frankel, O. (2007). *Terrorism: Toward an overarched account and prevention with a special reference to pendulum interplay between both parties*. *Aggression and Violent Behavior*, 12, 259-279.
- (68) Yun, M. (2008). *Hostage Taking and Kidnapping in Terrorism: Predicting the Fate of Hostage*. *Crime & Justice International*, 22,
- (69) Škulić M., Aleksić Ž. (2011). *Kriminalistika*, Pravni fakultet, Beograd, 300

KIDNAPPING AS A FORM OF TERRORIST WORK

Kidnapping has become a typical tactic in the repertoire of modern terrorism, which seriously threatens the lives of their victims, types of this crime are continuously intensified, becoming more serious, and the world is quite concerned about the risk of terrorist financing, where this form of terrorist activity has become one of the most important and most effective terrorist financing methods today. By performing abduction, especially in the past, terrorists have sought to exert a certain degree of psychological pressure to achieve change in policy or implement certain requirements, such as payment of large ransom and the release of other terrorists from prison. Nowadays, kidnapping for ransom has become a terrorist activity that is due to follow the financial profit as the only goal, and that is its driving force in recent years. Unlike other terrorist attacks, as an example: bombed sites where the victims are indiscriminately chosen, in kidnapping the victims are being carefully selected. By performing abduction, in most cases, terrorist groups seek to achieve two kinds of objectives: political or financial, and therefore will the author of this paper seek to identify and elaborate characteristic patterns of terrorist kidnappings and hostage-taking. Today are the incidents of this kind in expansion, because the terrorists in the field of abduction are more involved than in the past, can occur at any time and at any place and no one community or country is immune to this phenomenon.

KEYWORDS: kidnapping / ransom / hostages / financial gain / political concessions.